

Παροχή Ίσων Εκπαιδευτικών Ευκαιριών: Αδήριτη Ανάγκη ή Ουτοπία;

Λευκωσία, 20 Σεπτεμβρίου 2014

Παρουσίαση Ερευνητικού Προγράμματος «Πρωθώντας την Ποιότητα και την Ισότητα στην Εκπαίδευση: Ανάπτυξη, Εφαρμογή και Αξιολόγηση Παρεμβατικού Προγράμματος για Παροχή Ίσων Εκπαιδευτικών Ευκαιριών σε Όλους τους Μαθητές»

Αξιολόγηση Παρεμβατικού Προγράμματος που Στηρίζεται στη
Δυναμική Προσέγγιση Βελτίωσης της Σχολικής Αποτελεσματικότητας
Εύη Χαραλάμπους, Διδακτορική Φοιτήτρια Τμήματος Επιστημών της
Αγωγής Πανεπιστημίου Κύπρου

Ίδρυμα Προώθησης
Έρευνας



ΔΕΣΜΗ
2009-2010



Πανεπιστήμιο Κύπρου
University of Cyprus

ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

1. Στόχοι Παρεμβατικού Προγράμματος
2. Στάδια Παρεμβατικού Προγράμματος
3. Μέθοδοι Ανάλυσης Δεδομένων
4. Αποτελέσματα
5. Συμπεράσματα – Εισηγήσεις για Περαιτέρω Έρευνα
6. Επόμενα Βήματα

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

1. Ανάπτυξη στρατηγικών βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των σχολείων σε σχέση με την παροχή ίσων εκπαιδευτικών ευκαιριών χρησιμοποιώντας τη **Δυναμική Προσέγγιση Βελτίωσης της Σχολικής Αποτελεσματικότητας**.
2. Διατύπωση εισηγήσεων για χάραξη εκπαιδευτικής πολιτικής σε σχέση με την παροχή ίσων εκπαιδευτικών ευκαιριών, τόσο σε επίπεδο σχολικής μονάδας, όσο και σε επίπεδο εκπαιδευτικού συστήματος.

ΣΤΑΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

1. Κατά τη σχολική χρονιά 2012-2013, επιλέχθηκαν 40 δημοτικά σχολεία από όλες τις επαρχίες της Κύπρου, ιδιαίτερα εκείνα που παρουσιάζουν τις **μεγαλύτερες αποκλίσεις στην επίδοση των μαθητών τους** (μεγαλύτερα ποσοστά μαθητών με χαμηλό κοινωνικοοικονομικό επίπεδο [ΚΟΕ] και διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο).
2. Τυχαία κατανομή των 40 σχολικών μονάδων στην **πειραματική ομάδα (N=20)** και στην **ομάδα ελέγχου (N=20)**.
 - Τα σχολεία της πειραματικής ομάδας χρησιμοποίησαν τη Δυναμική Προσέγγιση, ενώ τα σχολεία της ομάδας ελέγχου ενθαρρύνθηκαν να αναπτύξουν στρατηγικές και δράσεις βελτίωσης της αποτελεσματικότητάς τους χρησιμοποιώντας οποιαδήποτε προσέγγιση επιθυμούν.
3. Επικοινωνία με τους διευθυντές των σχολικών μονάδων της πειραματικής ομάδας και **διοργάνωση σεμιναρίου** στο οποίο παρουσιάστηκε ο σκοπός του προγράμματος, το θεωρητικό του πλαίσιο, τα βασικά στάδια της δυναμικής προσέγγισης και οι παράγοντες αποτελεσματικότητας στο επίπεδο του σχολείου.

ΣΤΑΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

4. Επίσκεψη στα δημοτικά σχολεία της πειραματικής ομάδας για γνωριμία με το εκπαιδευτικό προσωπικό και για **διασαφήνισμό των στόχων και σταδίων του παρεμβατικού προγράμματος**.
5. **Αρχική Αξιολόγηση της επίδοσης μαθητών** όλων των σχολικών μονάδων (N=40) στην αρχή της σχολικής χρονιάς: Χορήγηση **δοκιμίου στα Μαθηματικά** στους μαθητές των Δ', Ε' και Στ' τάξεων (N=5520).
 - Πραγματοποιήθηκε έλεγχος εγκυρότητας και αξιοπιστίας των δοκιμίων.
 - Δεν επισημάνθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των δύο ομάδων (πειραματικής και ελέγχου) αναφορικά με το ΚΟΕ και την αρχική επίδοση των μαθητών τους.
6. **Αρχική Αξιολόγηση της πολιτικής των σχολείων** της πειραματικής ομάδας: Χορήγηση **ερωτηματολογίου στους εκπαιδευτικούς** που εξέταζε την πολιτική που έχει αναπτύξει το σχολείο τους σε σχέση με τους παράγοντες του ΔΜΕΑ που εδράζονται στο επίπεδο του σχολείου και αφορούν στη διδασκαλία και στο μαθησιακό περιβάλλον του σχολείου.

ΣΤΑΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

- 7. Καθορισμός της/των περιοχής/περιοχών δράσης** των σχολείων της πειραματικής ομάδας: Ανάλυση των δεδομένων του ερωτηματολογίου των εκπαιδευτικών.
 - i. Τα αποτελέσματα παρουσιάστηκαν σε δελτίο αναφοράς για το κάθε σχολείο ξεχωριστά σε συνάντηση με το διευθυντή και τους εκπαιδευτικούς κατά τη διάρκεια συνεδρίας του προσωπικού.
 - ii. Τα σχολεία που είχαν παρόμοια αποτελέσματα από το ερωτηματολόγιο του εκπαιδευτικού (π.χ., κοινούς παράγοντες που χρειάζονται βελτίωση αλλά με διαφορετική κατάταξη) ομαδοποιήθηκαν.
 - iii. Ζητήθηκε από το εκπαιδευτικό προσωπικό να επιλέξουν την περιοχή που επιθυμούν να επικεντρώσουν τις δράσεις βελτίωσής τους ή να συνδυάσουν κάποιες από αυτές.
 - iv. **Πίνακας : Οι παράγοντες που χρειάζονται βελτίωση σε κάθε σχολική μονάδα της πειραματικής ομάδας και η εστίαση της παρέμβασής τους.**

Σχολείο	Παράγοντες που αναδείχθηκαν από το ερωτηματολόγιο του εκπαιδευτικού	Παράγοντας/Παράγοντες εστίασης της παρέμβασης που επέλεξε το κάθε σχολείο
1, 8	<ol style="list-style-type: none"> 1. Προώθηση των δεσμών συνεργασίας του σχολείου με τους γονείς. 2. Ποιότητα διδασκαλίας 3. Ποσότητα διδασκαλίας (αξιοποίηση του διδακτικού χρόνου) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ποιότητα Διδασκαλίας ✓ Ποσότητα Διδασκαλίας
2, 13, 18	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ποιότητα διδασκαλίας. 2. Προώθηση των δεσμών συνεργασίας του σχολείου με τους γονείς. 3. Ποσότητα διδασκαλίας 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ποιότητα Διδασκαλίας
5, 20	<ol style="list-style-type: none"> 1. Προώθηση των δεσμών συνεργασίας του σχολείου με τους γονείς. 2. Αλληλεπιδράσεις και συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών. 3. Συμπεριφορά των μαθητών εκτός της τάξης. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Προώθηση των δεσμών συνεργασίας του σχολείου με τους γονείς των μαθητών. ✓ Συμπεριφορά των μαθητών εκτός της τάξης.
3, 7, 15	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ποιότητα διδασκαλίας. 2. Προώθηση των δεσμών συνεργασίας του σχολείου με τους γονείς. 3. Αξιοποίηση των πηγών μάθησης που υπάρχουν στο σχολικό χώρο. 4. Συμπεριφορά των μαθητών εκτός της τάξης. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Συμπεριφορά των μαθητών εκτός της τάξης
4, 9, 10	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ποιότητα διδασκαλίας. 2. Προώθηση των δεσμών συνεργασίας του σχολείου με τους γονείς. 3. Αξιοποίηση των πηγών μάθησης που υπάρχουν στο σχολικό χώρο. 4. Συμπεριφορά των μαθητών εκτός της τάξης. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ποιότητα Διδασκαλίας
6, 12, 17	<ol style="list-style-type: none"> 1. Αλληλεπιδράσεις και συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών. 2. Ποιότητα διδασκαλίας. 3. Παροχή ευκαιριών μάθησης. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Αλληλεπιδράσεις και συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών
16, 19	<ol style="list-style-type: none"> 1. Παροχή ευκαιριών μάθησης. 2. Προώθηση των δεσμών συνεργασίας του σχολείου με τους γονείς. 3. Συμπεριφορά των μαθητών εκτός της τάξης. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Συμπεριφορά των μαθητών εκτός της τάξης
11, 14	<ol style="list-style-type: none"> 1. Προώθηση των δεσμών συνεργασίας του σχολείου με τους γονείς. 2. Ποιότητα διδασκαλίας. 3. Συμπεριφορά των μαθητών εκτός της τάξης. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Συμπεριφορά των μαθητών εκτός της τάξης

ΣΤΑΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

8. Διαμόρφωση σχεδίου δράσης σε κάθε σχολική μονάδα:

- i. Δόθηκε στο εκπαιδευτικό προσωπικό το **Εγχειρίδιο δράσεων** (http://www.ucy.ac.cy/equality/documents/Ektheseis/Handbook_for_schools.pdf).
- ii. Δόθηκε δείγμα σχεδίου δράσης για διευκόλυνση στον προγραμματισμό και συντονισμό των δραστηριοτήτων (βλ. Διάγραμμα).
- iii. Το κάθε σχολείο ενθαρρύνθηκε να διαμορφώσει και δικές του δράσεις με βάση το συγκεκριμένο του.
- iv. Έγιναν παρουσιάσεις στα σχολεία που επιθυμούσαν, εστιασμένες στον/στους παράγοντα/παράγοντες που επέλεξαν να βελτιώσουν.
- v. Σε άλλα σχολεία, δόθηκε ανατροφοδότηση μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τηλεφωνικής επικοινωνίας.

Όνομα Σχολείου:

Όνομα Συντονιστή:

Χρονική Περίοδος:

A. Εστίαση Στρατηγικών (σημειώστε X):

Πολιτική για βελτίωση του περιβάλλοντος μάθησης του σχολείου

- Συμπεριφορά των μαθητών εκτός της τάξης
- Αλληλεπιδράσεις και συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών
- Προώθηση των δεσμών συνεργασίας του σχολείου με τους εξωτερικούς φορείς που εμπλέκονται στη σχολική διαδικασία
- Αξιοποίηση των πηγών μάθησης που υπάρχουν στο σχολικό χώρο

Πολιτική και δράσεις για βελτίωση της διδακτικής πρακτικής

- Ποσότητα διδασκαλίας
- Ευκαιρίες μάθησης
- Ποιότητα διδασκαλίας

B. Σχέδιο Δράσης (περιγράψτε συνοπτικά τα πιο κάτω):

ΣΧΕΔΙΟ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΧΕΔΙΟΥ
	α) Σύντομη περιγραφή της προτεραιότητας που έχει επιλέξει το σχολείο σας/στρατηγικές που θα αναπτύξει το σχολείο σας;
ΕΦΑΡΜΟΓΗ	ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ β) Σε ποιο στάδιο βρίσκεστε συγκεκριμένα όσον αφορά τις στρατηγικές/προτεραιότητές σας; γ) Ποιοι εμπλέκονται σε αυτό το στάδιο; ← - Στο σχολείο σας (εκτός από τον εαυτό σας): - Έξω από το σχολείο (π.χ. γονείς, σύμβουλοι, ...): δ) Ποια είναι τα χρονικά πλαίσια;
ΕΛΕΓΧΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ε) Πότε και πώς θα αξιολογήσετε τις προτεραιότητες/στρατηγικές σας; ← - σε τακτά χρονικά διαστήματα: - στο τέλος του προγράμματος:
ΔΡΑΣΗ	ΣΥΝΕΧΙΣΗ Ή ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ στ) Ως αποτέλεσμα της αξιολόγησης υπάρχει κάτι που πρέπει να αλλάξει; Εάν ναι, τι είναι αυτό;

ΣΤΑΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

9. Παροχή **ανατροφοδότησης** σε τακτά χρονικά διαστήματα - Έλεγχος για **αναπροσαρμογή** των δράσεων σε περίπτωση που χρειαζόταν.
10. **Τελική Αξιολόγηση της επίδοσης μαθητών** όλων των σχολικών μονάδων στο τέλος της σχολικής χρονιάς: Χορήγηση **δοκιμίου στα Μαθηματικά** στους μαθητές των Δ', Ε' και Στ' τάξεων.
11. **Τελική Αξιολόγηση της πολιτικής των σχολείων** της πειραματικής ομάδας: Χορήγηση του ίδιου με την αρχική αξιολόγηση **ερωτηματολογίου στους εκπαιδευτικούς.**
12. Ανάλυση δεδομένων για **μέτρηση της επίδρασης της παρέμβασης** στη βελτίωση του τρόπου λειτουργίας των σχολικών παραγόντων και στη βελτίωση της επίδοσης των μαθητών στα Μαθηματικά.
13. **Ανακοίνωση Αποτελεσμάτων** στα σχολεία.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

A) Εξαρτημένη Μεταβλητή: Επίδοση των μαθητών στα Μαθηματικά

B) Ανεξάρτητες Μεταβλητές στο επίπεδο του μαθητή:

- Αρχική Επίδοση στα Μαθηματικά
 - Προσωπικά Χαρακτηριστικά του μαθητή: Φύλο και ΚΟΕ
- ✓ Ανάλυση των δεδομένων με τη χρήση πολυεπίπεδων στατιστικών τεχνικών (multilevel modelling techniques), λαμβάνοντας υπόψη την επίδοση των μαθητών.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Στο **μοντέλο 1** της πολυεπίπεδης ανάλυσης, οι ανεξάρτητες μεταβλητές στο επίπεδο του μαθητή και του σχολείου προστέθηκαν στο μοντέλο 0.
- Η επίδραση όλων των παραγόντων στο επίπεδο του μαθητή (αρχική επίδοση, φύλο και ΚΟΕ) ήταν στατιστικά σημαντική.
- Η αρχική επίδοση ήταν η μόνη μεταβλητή που είχε στατιστικά σημαντική επίδραση στην επίδοση του μαθητή βρίσκοντας το μέσο όρο της (aggregated) είτε στο επίπεδο της τάξης είτε στο επίπεδο του σχολείου.
- Στο **μοντέλο 2** της πολυεπίπεδης ανάλυσης, ελέγχθηκε η επίδραση της δυναμικής προσέγγισης.
 - Τα σχολεία που χρησιμοποίησαν τη δυναμική προσέγγιση (πειραματική ομάδα), κατάφεραν να βελτιώσουν τα αποτελέσματα των μαθητών τους σε μεγαλύτερο βαθμό από ότι τα σχολεία της ομάδας ελέγχου.
 - Ο βαθμός επίδρασης της παρέμβασης ήταν, όμως, χαμηλός ($d=0.11$).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ

- ✓ Οι προηγούμενες έρευνες που διεξήχθησαν από την ερευνητική μας ομάδα, ανέδειξαν ψηλότερους βαθμούς επίδρασης της δυναμικής προσέγγισης στη βελτίωση των μαθησιακών επιτευγμάτων (see Demetriou & Kyriakides, 2012; Kyriakides et al., 2013).
- ✓ **Η δυναμική προσέγγιση φαίνεται να είναι λιγότερο αποτελεσματική στη βελτίωση των μαθησιακών επιτευγμάτων σχολείων με υψηλά ποσοστά μαθητών με χαμηλό ΚΟΕ.**
 - Το αποτέλεσμα αυτό ίσως να οφείλεται στο γεγονός ότι εκτός των μαθησιακών δυσκολιών, οι μαθητές στα σχολεία αυτά έχουν να αντιμετωπίσουν πολλές άλλες δυσκολίες που χρήζουν και επιπρόσθετης υποστήριξης.
 - Η δυναμική προσέγγιση προσφέρθηκε στα σχολεία της πειραματικής ομάδας μόνο για ένα σχολικό έτος γεγονός, επίσης, που μπορεί να μην έδωσε αρκετά χρονικά περιθώρια στους εκπαιδευτικούς να την εφαρμόσουν με μεγαλύτερη συστηματικότητα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ

- ✓ Συνεπώς, χρειάζονται να διεξαχθούν περισσότερες έρευνες για έλεγχο της **γενικευσιμότητας** των αποτελεσμάτων του συγκεκριμένου παρεμβατικού προγράμματος.
- ✓ Είναι, επίσης, σημαντικός ο σχεδιασμός μελετών για τη διερεύνηση του **βαθμού στον οποίο διατηρείται η θετική επίδραση της δυναμικής προσέγγισης με το πέρας του χρόνου** (sustainability).

ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ

- Έλεγχος της **γενικευσιμότητας** των αποτελεσμάτων του συγκεκριμένου παρεμβατικού προγράμματος.



- Το Πανεπιστήμιο Κύπρου έχει πρόσφατα εγκριθεί για να συμμετάσχει **στη Βασική Δράση 2 «Cooperation for innovation and the exchange of good practices» του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Erasmus+** ως ανάδοχος φορέας του ερευνητικού προγράμματος με τίτλο **«Promoting Quality and Equity: a dynamic approach to school improvement»**.
- Στο πρόγραμμα αυτό θα συμμετάσχουν 7 οργανισμοί από 4 διαφορετικές χώρες (Αγγλία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Κύπρος).

ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ

- ✓ **Στόχος** του προγράμματος είναι να βοηθήσει δημοτικά σχολεία, από τις τέσσερις χώρες, με *υψηλά ποσοστά μαθητών με χαμηλό ΚΟΕ* να βελτιώσουν τα μαθησιακά επιτεύγματα των μαθητών τους (κατάκτηση των βασικών γνώσεων στα Μαθηματικά), χρησιμοποιώντας τη *δυναμική προσέγγιση βελτίωσης της σχολικής αποτελεσματικότητας*.
- ✓ Τα σχολεία αυτά θα συνεργαστούν με την ερευνητική ομάδα του κάθε φορέα/οργανισμού από την κάθε χώρα για να συλλέξουν δεδομένα για την αποτελεσματικότητά τους, να καθορίσουν τις περιοχές δράσης τους, να σχεδιάσουν στρατηγικές βελτίωσης και τέλος να αξιολογήσουν την επίδραση των δράσεών τους.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας!

Μπορείτε, επίσης, να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα
του προγράμματός μας

www.ucy.ac.cy/equality για περισσότερες
πληροφορίες.

Η ημερίδα αποτελεί μέρος του τριετούς (2011-2014) ερευνητικού προγράμματος «Πρωθώντας την Ποιότητα και την Ισότητα στην Εκπαίδευση: Ανάπτυξη, Εφαρμογή και Αξιολόγηση Παρεμβατικού Προγράμματος για Παροχή Ίσων Εκπαιδευτικών Ευκαιριών σε όλους τους Μαθητές» (Αρ. Πρωτόκολλου ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ/ΠΑΙΔΙ/0609(ΒΕ)/04), το οποίο χρηματοδοτείται από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας.

Ίδρυμα Προώθησης
Έρευνας



ΔΕΣΜΗ
2009-2010



Table 1: Parameter Estimates and (Standard Errors) for the analysis of student achievement in mathematics (students within classrooms within schools)

Factors	Model 0	Model 1	Model 2
Fixed part (Intercept)	-3.17 (.57)*	-2.21 (.49)*	-1.71 (.39)*
Student Level			
<u>Context</u>			
Prior Measure		0.65 (.04)*	0.65 (.04)*
Age		0.21(.05)*	0.21(.05)*
SES		0.26(.08)*	0.25(.08)*
Sex (0=boys, 1=girls)		0.10 (.03)*	0.09 (.03)*
Class Level			
<u>Context</u>			
Average prior achievement		0.35 (.08)*	0.34 (.07)*
Average age		0.10(.04)*	0.10(.04)*
Average SES		0.05(.05)	0.06(.05)
Percentage of girls		0.03(.04)	0.04(.04)
School Level			
<u>Context</u>			
Average prior achievement		0.26 (.11)*	0.26 (.10)*
Average SES		0.03(.05)	0.01 (.05)
Average age		0.04(.04)	0.05(.05)
Percentage of girls		0.01(.03)	0.01(.03)
Intervention			
(DASI=1, Only feedback=0)			0.13(.04)*
Variance components			
School	14.1%	8.9%	7.0%
Class	23.5%	16.5%	15.8%
Student	62.4%	42.5%	42.5%
Explained		32.1%	34.7%
Significance test			
X ²	9558.8	8434.0	8403.0
Reduction		1124.8	31.0
Degrees of freedom		7	1
p-value		.001	.001

*Statistically significant effect at level .05.